

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Zdravnik šolskih otrok in revnih Mariborčanov umrl

Na posestvu v Kamnici pri Mariboru je podlegel 10. septembra popoldne srčni kapi g. dr. Alfonz Wankmüller, mariborski mestni fizik. Rodil se je v Rodnem vrhu pri Ptujju leta 1894, kot sin nadučitelja.

Leta 1925. je bil imenovan za mestnega zdravnika v Mariboru in je vrátil z vso vneto do mnogo prerane smrti predvsem službo šolskega zdravnika, poverjena mu je pa še bila težavna skrb za številne mestne reveže. Nekaj let je bil zaposlen pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, kjer se je veselil obče priljubljenosti in je bil ves čas zatočišče revnejših delavcev. Dokaj let je vrátil zdravniško službo pri mariborski gasilski četli.

Odkar je stopil v javno življenje in že na visoki štoli je bil v sprednjih vrstah neustrašenih narodnih borcev in sveti so mu bili vzori raznih naših mladinskih organizacij, pri katerih je bil ves čas službovanja v Mariboru na delu z vso vneto ter požrtvovalnostjo.

Kaj je bil gospod doktor obmejnemu Mariboru in širni okolici, je dokazal njegov pogreb v četrtek, ki je bil prava manifestacija priznanja ljubezni ter spoštovanja Mariborčanov in okoličanov do zdravnika, ki je imel srce za vsakega zdravniške pomoči potrebnega, ne oziraje se na stan ter premoženje. Zadnje pot je posodilo dobremu ter nezabnemu g. Alfonzu iz Maribora mnogoštevilno zastopstvo iz vseh stanov od otrok do odraslih, od revežev do najvišjih dostojanstvenikov. Posebno številno je bilo zastopano gasilstvo z godbo. Vojaška oblast je poslala častni vod in zastopnike častnikov z godbo.

Ob odprtem grobu na frančiškanskem pokopališču na Pobrežju sta igrali godbi žalne koračnice, pevsko društvo »Mariborec« je pelo žalostinke in po opravljenih cerkvenih obredih so se poslovili od zemeljskih ostankov nezabnega g. doktorja za zdravniško društvo g. dr. Janko Pihlar, za JRZ mariborski g. podžupan Franjo Žebot in za gasilce g. Ramšak.

Pretežna večina tolikanj številnega zadnjega sremstva je jokala ob odprtem grobu slovenskega zdravnika, kateri je storil v svoji zdravniški praksi toliko dobrega in tolikokrat samo za hvaležni: Bog plačaj!

Blagopokojni, kateremu bo ohranjen časten in hvaležen spomin, zapušča mlado ženo, štiri nedorasle otročice ter še živeča starša in brata duhovnika. G. doktorju Alfonzu bodi Vsemogočni večni plačnik, žalujočim preostalim pa naše globoko sožalje!

Upokojeni oficial umrl v Mariboru. V četrtek, 12. septembra, smo položili v Mariboru k večnemu počitku Alojza Rot, višjega oficialna v pokoku. Velika udeležba pri pogrebu je pokazala, kako priljubljen in spoštovan je bil pokojni. Bil je dolga leta naš zvest naročnik. Naj počiva v miru — žalujočim pa naše sožalje!

Smrt v visoki starosti. Na Cvenu pri Ljutomeru je umrla osemdesetletna Magdič Alojzija. Bila je dobra katoliška žena in mati svojim otrokom. Naj počiva v miru! Družini naše sožalje!

Mater devetih otrok na potu k sinu zadela kap. Pred dnevi je v Gornji Lendavi umrla po božna in Bogu vdana žena Grah Marija, ki je v 67 letih življenja vzgojila kar devet otrok. Vkljub lepi starosti se je še vendar peš napotila k svojemu sinu organistu v št. Juriju, a na poti jo je zadela kap. Njenega pogreba se je udeležilo mnogo ljudi, ki so prihiteli od blizu in daleč, da so jo spremili na zadnji zemeljski poti. Naj počiva v miru! — žalujočim naše sožalje!

Smrt v mladeniških letih. V Rečici ob Paki je izdihnil svojo blago dušo 14. septembra Viktor Čvan, star šele 28 let. Bil je priden in vesten gospodar. Komaj si je uredil svoje gospodarstvo, že ga je ugrabila kruta žena smrt v najlepših letih življenja, po dolgem in hudem trpljenju. Naj mu sveti večna luč — hudo prizadeti ženi in sorodnikom pa naše sožalje!

Smrt potrpežljivega starčka. Že drugič letos je neizprosna smrt zamahnila s svojo neusmiljeno koso nad rodbino Gmajškovo na Bohovem pri Ponikvi ob juž. žel. Dne 28. marca je pokosila blago mater in gospodnjo Frančiško Zabukovšek v 69. letu starosti, dne 6. septembra pa njenega dobrega moža Antona Zabukovška v

Ali si upate pridobiti »Slovenskemu gospodarju« vsaj enega novega naročnika?

80. letu starosti. Bil je pravi katoličan, saj je še eno uro pred smrtjo prejel sveto popotnico za umirajoče. V njegovo hišo niso smeli zahajati protikatoliški listi, na »Slov. gospodarja« je bil naročen nad 40 let, dalje na »Nedeljo« in še več drugih listov jebral. Prepiral se ni nikoli z nikomur, vsakemu je rad pomagal, ako je le mogel. V slovo mu je pri hiši žalosti g. Ratej lepo govoril. Rajni je bil veselega, prijaznega srca. Čega je trla kakšna skrb ali žalost, ga nisi slišal tarnati, rajši je zapel kakšno Marijino pesem. Njegovo splošno priljubljenost je pokazal pogreb. Kljub ogromnemu delu na polju ga je spremljalo mnogo ljudi na zadnji poti. Ponkoviški pevci so mu krasno zapeli v slovo. Bodí mu zemljica lahka — preostalim pa naše sožalje!

Smrt blage matere. Milo so nam doneli zadnje nedelje zvonovi v Kostrivnici in peli pesem v slovo svoji faranki Tereziji Lah. Daleč na okrog je bila poznana in spoštovana kot dobitnica ubogih. Šele 56 let stara se je morala posloviti od svojih dveh hčerk in petih sinov. Skoro eno leto jo je mučila huda bolezen, a ni bilo pomoči. Ni ji bilo življenje posuto s cvetjem, precej trnja je bilo vmes. Stara 20 let je prišla iz dobro znane Svetelšekove hiše iz Sladke gore na sedanji dom. Šla je za mamo štirim otrokom, ki jih je ljubila in vzgajala kot svoje. Sedaj je bila že osem let vdova in gospodarila s hčerkama in sinovi. Siromaki jo bodo zelo pogrešali, saj ni šel nobeden od njene hiše brez daru. Kako je bila priljubljena med sosedi in farani, priča njena zadnja pot, saj se je zbralo zelo veliko prijateljev in znancev na njenem pogrebu. Naj ji sveti večna luč — preostalim pa naše sožalje!

Nemški državni zbor v Berlinu. — Poročajo, da ga je zadela angleška bomba

da bom tako prišla do dvojnega denarja. Bila sem tako nora, da sem se mu dala preslepiti, ker nisem mislila, da me hoče goljufati. Končnik je nedolžen, ta lump me je nagovoril, da sem ga po krivem naznanila. Ko sem ga pozneje prišla zaradi obečanih treh tisočev, mi je nekaj časa obljubljal, da jih bo že dal in dal. Pred tremi meseci je otrok umrl in odtlej mi ne da ne krajcarja več. Zdrava nisem več, službe ne dobim; ko sem ga zadnjic za denar, se mi je v obraz zasmejal, češ da ne ve o ničemer in da sem nora baba; če sem onega po nedolžnem naznanila za očeta, naj bom kar lepo tiho, sicer me še zaprejo. Ko sem ga potem sredi ceste ozmerjala, je bil še tako predrzen, da me je šel zarači časti tožit. Gospod sodnik, tu ga zdaj imate, falota, lažnivca, goljufa. Veseli me, da bo sedel; vse, kar je hudega, mu privoščim! — tako nekako je govorila Škerjančeva, le še bolj na dolgo in bolj slano, vsega vama ne morem ponoviti. Hudnik pa, ki je sprva preblečal, je dejal mirno in zaničljivo: »Ha, to je čedna storiša ki si jo je ženska namislila. Pa se je tako debelo zlagala, da se da ne le z očmi videti, temveč kar z rokami otipati. Jaz namreč trdim, da si je od konca do kraja vse izmislila.« — Tedaj se jo Škerjančevka hudobno nasmejala, iz žepa pa je potegnila zmečkano pismo in rekla: »Hehe, tokrat lažjak ne boš ušel. Na srečo sem davi po dolgem iskanju vendarle našla pismo, na katero je ta gospod že pozabil ali pa je mislil, da ga že davno ni več. Nate, gospod sodnik, preberite ga!« — Pismo, ki

ga je očitno bil Hudnik napisal, je bilo iz februarja 1891. leta in naslovljeno na Škerjančevko. V tem pismu jo je Hudnik opominjal, naj se pred sodnijo, ko bo naznanila Končnika za otrokovega očeta, previdno izjavi, da ne bodo kaj zasumili, da bi kdo drug utegnil biti oče. Sicer se ji pa ni treba bati, na vsak način bo on, Hudnik, skrbel, da pride do denarja, le njega ne sme izdati. — Zdaj Hudnik ni mogel več tajiti, začela sta se dajati z žensko, advokat ji je očital, da je ni on, ampak da je ona njega spravila na misel, naj bi Končnika ujela v past. Sprva se je slinila okoli Končnika; ko pa ji ni uspelo zlepa in se moči ni dal zvabiti in prikleniti, se je hotela ugnezditi tako, da mu je grozila, češ da ga bo naznanila za očeta. Ko pa jo je Končnik nato nagnal, jo je še bolj podžgalo, češ: čakaj zarobljeni dedec, plačal pa mi le boš. Žal da se je dal on, Hudnik, pregovoriti, da je pristal na tak njen naklep. — Škerjančka je tej Hudnikovi razlagi na žive in mrtve ugovarjala, nazadnje je sodnik moral njun prepir ustaviti in je dal oba pripreti... Zdaj vesta vse, storiše je konec. Kar še bo sledilo, o tem bodo sklepali porotni sodniki.

Ženski, ki sta napeto poslušali, dolgo nista našli besede. Tilka se je tiho jokala, prva je spregovorila Trezika:

»Človek ne bi mogel verjeti, da je toliko hudobije na svetu.«

Tilka pa je zaihtela:

stih ljudstev, pravi Norvečan, da jih belokožci deloma bolje in hitreje govore kakor ta ljudstva sama, ki so v govorjenju večinoma malo počasna, čeprav bi se našemu človeku to govorjenje zdelo pravo hitro klepetanje.

Železo v od Nemcev zasedenem ozemlju. V zasedeni Loreni so pridobili Nemci 6690 milijonov ton, v Belgiji in Luksemburgu pa 300 milijonov ton železne produkcije. Računajo, da je tod v zemlji še blizu 7 milijard ton rude, ki bi z dosedanjim črpanjem zadoščala še za 100 let, 80.000 ha železne rude v kotlini Briey je izkoriščala Francija, 28 tisoč hektarov rudišč je bilo že prej v Nemčiji, 2000 ha v Luksemburgu, 1000 ha v Belgiji. Sedanja vojna je zelo malo

Dopisi

Mežiška dolina

Sv. Danijel. Pred nekaj leti je kupilo društvo Jugoslovanskih sester počitniški dom zunan na Močnikovem posestvu. V njem preživljajo bolehní otroci svoje šolske počitnice. Pred dvema letoma je kupil okrajni kmetijski odbor tu zemljo, katero je ogradil ter napravil drevesnico. Od tega časa hodijo izletniki teden za tednom k nam v vas ter občudujejo lepoto naše gorske vasi. Velike težave smo imeli s pošto, ki smo jo dobivali dvakrat na teden in še tedaj ne redno. Toda, hvala Bogu, ta sitnost je zdaj že odpravljena. V nedeljo, 1. septembra, smo imeli otvoritev naše lastne pošte. Zdaj dobivamo pošto redno vsak dan. Še to jesen mislimo graditi nov vzoren vodovod v naši vasi. Pri tem pa nam dela velike ovire do skrajnosti slaba cesta, ko ne moremo spraviti po njej gramoz v št. Danijel. Ko dosežemo še to, bomo pač lahko ponosni na naš prekrasni sončni Sentanev.

Dravsko polje

Hoče-Sv. Mihael v Razvanju pri Mariboru. Letos 17. junija je udarila strela v zvonik hoče podružnice sv. Mihaela v Razvanju. Leseni del stolpa je zgorel in tudi zvonovi so popadali na obok cerkve ter počili. Nesreča se je zgodila po 18 letih, ko sta bila na novo nabavljena dva med svetovno vojno odvzeta zvona. Veliki zvon, ki je ostal, je iz leta 1621. Podružnica sv. Mihaela je ena najstarejših v naši škofiji in je bila pozidana leta 1111. ter hrani precej starodavnih mašnih oblačil, od katerih jih je nekaj zgorelo pri požaru 17. junija. Požrtvovalni Razvanjčani so se hitro lotili popravila stolpa. Za dela je bilo izdanih okrog 50.000 din. Počene zvonove je pretil inž. Bihl v Račah, kar je stalo 25.000 din. Trije pretili zvonovi bodo v soboto, 21. septembra, slovesno prepeljani v procesiji od farne cerkve v Hočah ob štirih popoldne k podružnici sv. Mihaela v Razvanje. Drugi dan, 22. septembra, bo ob 9 pri podružnici slovesna služba božja in nato blagoslovitev zvonov po domačem g. župniku in dekanu A. Sagaju. Mična in privlačna cerkveca je sedaj popravljena ter prenovljena in bo ostala ohranjena kot zgodovinska znamenitost.

Hoče. Prosvetno društvo odpravlja svojo novo delovno dobo z znano pretresljivo L. Anzengruberjevo igro »Krivoprisežnik«. Igra se bo vršila v nedeljo, 22. septembra, ob treh in ob pol osmih. Vodstvo in vloge so v dobrih močeh. Vse prijatelje katoliške prosvete, zlasti bratska društva, iskreno vabimo!

Slovenske gorice

Sv. Barbara v Slov. goricah. Dne 12. septembra je obhajal v krogu svoje blage družine 75 letnico naš upokojeni g. šolski upravitelj Kranjc. Cele rodove Barbarčanov je vzgojil kot izboren krščanski vzgojitelj, dokler ni utrujen od dela stopil pred leti v zasluženi pokoj, katerega uživa pri duševni čistosti in telesni moči pri nas Barbarčanih, od katerih dobro pozna vsakega in je rade-

volje na razpolago z dobrimi nasveti svojim bivšim šolarjem. G. jublant je še vedno doplanik našega lista, ki mu želi z Barbarčani vred, da bi dočakal v njemu tolikanj priljubljenih Slovenskih goricah 80 letnico!

Mursko polje

Ljutomer. Nastopilo je nekoliko boljše vreme, kar je tudi potrebno, če hočemo, da bo dozorela ajda in koruza. Ljudje že kopljejo krompir. Ne-

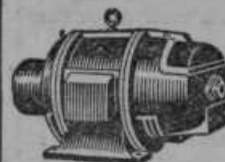

Vojvoda Aosta, poveljnik Italijanske armade v zasedeni angleški Somaliji

Novi romunski kralj Mihael

DOBAVLJA-POPRAVLJA

motore
in vse vrste električnih strojev
Domača tovarna
RUDOLF PASPA
Zagreb, Kotarska 69

kateri tožijo o slabem pridelku in da je še ta zelo gnjil, dočim drugi trdijo, da je pridelok letos veliko boljše kot druga leta. Tudi otave še niso vsi posušili. Ščavnica je naredila veliko škodo. S svojo poplavo je uničila skoraj polovico trave na travnikih ob njej. Čas bi že bil, da bi jo enkrat zregulirali in ji s tem preprečili njeno uničevalno delo!

Oven pri Ljutomeru. Kolo jahačev in vozačev je v nedeljo, 8. septembra, priredilo svojo vsakoletno dirko. Prireditve se je v lepem nedeljskem dnevu sijajno obnesla. Tudi tekmovalci so se na svoje čistokrvne konje zelo zanesli. Na žalost so bili nekateri razočarani, kar pa ni nič čudnega, ker sreča ni nikoli trajna.

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Prejšnjo nedeljo je prestopila Rajhova družina iz judovske v katoliško vero. Krstne obrede je izvršil g. župnik Vojkovič. — Na naše okrajno sodišče je premeščen sodni pripravnik Zojhler Ivan, ki je doslej služboval v Mariboru. — S tukajšnjega okrajnega načelstva je odšel v Ljubljano k bankski upravi policijski komisar Venčeslav Vehovec, a na njegovo mesto je prišel iz Črnomlja prejšnji pristav Franc Žebavec. K nam je premeščen tudi Henrik Čamernik, ki je pa trenutno v vojaški uniformi.

Dolnja Lendava. Banska uprava je nakazala našemu delavnemu Prosvetnemu društvu podporo v znesku 500 din, za kar smo ji zelo hvaležni. — Čas trgatve se bliža z naglimi koraki, vendar bo pa letos precej klavrna, ker je večino pridelka uničila toča, kar pa je grozdja ostalo, pa precej gnije zaradi deževnega vremena zadnjih časov.

Gederovel. O nedovoljenem prestopanju državne meje se je že mnogo govorilo in pisalo, pa je vendar vse skupaj ostalo bob ob steno. Čeprav je že šmugljanje ali švercanje zahtevalo več mladih življenj, se vkljub temu mnogi še niso spametovali, temveč za ceno lastnega življenja ugodijo svoji tihotapski strasti ter grede za zaslužkom, ki jih lahko stane najdražje, kar imajo, življenje. Ob koncu pretoklega meseca je med drugimi pri nas prekoračil mejo 20 letni fant Krampač Jožef iz Trnja, vendar pa mu sreča ni bila naklonjena, ker ga je kljub temi opazilo oko varnostnega organa, ki ga je zaustavil. Ker se fant klicu na stoj ni odzval, je granličar ustrelil ter zadel fanta v bok. Močno je krvavel. Prepeljali so ga v bolnišnico, a je že na potu umrl. Pokopali so ga dne 2. septembra na trnjanskem pokopališču. Ljudje, imejte pamet!

poškodovala rudniške naprave in lvarne, ki so večinoma vse spet že v obratu. Nemške čete so se izogibale napadov na rudniška področja, ki so tako prišla čim manj poškodovana v njih roke.

Število avtomobilov v Jugoslaviji je naraslo v letih 1933. do 1938. na 20.500 osebnih in 12.600 tovornih. Tovorni avtomobili so se povečali za 62, osebni za 51%. Prvo polletje 1939 smo uvozili iz Nemčije 2333 osebnih in 965 tovornih avtomobilov.

Elektrika v padavinah. Padavine imajo v sebi skoraj vedno električne naboje, ki so zelo raznoliki. Za navadni dež so ugotovili, da je 80% njegove celotne količine nabitih s pozitivno elektriko, medtem ko je 70% nevihtnega dežja in sploh pozitivno nabitih. Pri

»Moj Bog, kako se mi Jurij smili! — Kaj sem mu storila!«

»Saj ti mu nisi nič, on je tebi,« ji je ugovarjala Trezika. »Ko bi te ne bil iz hiše pregnal, bi ga ne bila zadela vsa ta nesreča.«

»Največja nesreča že kar spočetka je bilo zanj to, da se je spečal s Hudnikom. Ta brezvestnež ga je zapeljal v špekulacije in v dolgove. Hudnik je vsemu kriv.«

»Tilka, oprostí mi, če ti nekaj rečem! Glavna krivda je Jurijeva prevzetna mogočnost. Upajmo, da ga je zdaj dovolj ponižalo; potem se utegne vse še na dobro obrniti.«

»Povrnila mu bom z dobrim, kolikor bom največ mogla. Pa kaj, ko nimava niti doma, kjer bi se mogla sniti!«

»Gospa, saj imate denarja več ko dovolj in za denar si človek lahko vse kupi, tudi dom,« je urezal doktor spet po veselo; »jaz celo vem za nekaj.«

»Kje?«

»Kolikor mi je znano, bi bil Špetinov Matija vesel, če bi za Ledine našel kupca, ki bi mu plačal, kolikor je on dal.«

»Ledine? To je bilo Jurijevo posestvo, ali ne? Da, to bom kupila. — Jutri po razpravi se peljem takoj k Juriju in se bom z njim zmenila.«

»Gospa, če vam smem kaj svetovati: nikar se ne prenaglíte! Malo počakajte!«

»Ivan ima prav,« je pritrdila Trezika; »počakaj, da se Jurij vrne, ne obesi se mu kar za vrat, drugače mu greben spet zraste.«

»Če pa se ne vrne več? Če mi odide Bog ve kam?«

»Tako neumen ne bo,« je rekel doktor; »sicer pa ga bom nazajgrede poiskal in mu povedal, kar mu je treba vedeti.«

»Prosim, storite tako, gospod doktor; zelo vam bom hvaležna. Pomagajte mu, prosim vas.«

Pogovor je običal in se nocoj ni več razpletel, ker je Tilka obmolnila in je le še raztreseno poslušala. Zaradi tega je zdravnik vstal in se poslovil ter šel v svojo gostilno spat.

XII.

»Celovec 5. septembra 1894.

Ljuba Tilka!

Doktor Silan me je obiskal, ko je bil mimogrede v Celovcu. Dober človek je. Povedal mi je, da nisi več odšla po svetu, da si ostala doma in da si v Kapli pri Dobrovnikovi Treziki. Ko sem to izvedel, nisem mogel drugače, sklenil sem, da se vsaj v pismu še enkrat s Teboj pogovorim. Morda boš huda, da si to upam in da Ti pišem tako dolgo pismo. Lepo Te prosim, stori mi to na ljubo in ne zavrži pisma, preden ga do kraja ne prebereš.